

244

AZ ÚJPESTI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR OLVASÓTERMÉBEN

A közművelődési könyvtárakat az olvasói köztudat — de gyakran a könyvtárosi köztudat is — azonosítja a kölcsönkönyvtárakkal. Ez a meghatározás szűk. A korszerű közművelődési könyvtár tevékenysége ugyanis nemcsak a könyvkölcsönzésen merendő, hanem azon is, hogy *könyvállományával, tájékoztató munkájával tud-e gyors és megbízható választ adni az olvasók legkülönbözőbb kérdéseire*, tudja-e segíteni bűvárkodó, kereső munkájukat. Ez a tevékenység legtöbbször nem jár együtt könyvkölcsönzéssel, s nem szerepel a könyvforgalmi adatokban. A könyvtári statisztika más, eddig kellően nem értékelt „rubrikájában” marad legfeljebb a nyoma, s ez a statisztikai rovat: a helyben olvasók.

Közös ismertetőjelük, hogy tevékenységük célirányos, konkrét ismeretek megszerzésére irányul, és helyben olvasásuk tulajdonképpen munka — vagy tanulás jellegű. Ismeretszerzés közben könyvtári segédeszközökkel és az adatgyűjtő munka elemi módszereivel ismerkednek meg, tehát olvasói színvonaluk fejlődését is elősegítik egyúttal.

Helyben olvasók... Velük ismerkedünk a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár újpesti olvasótermében. A teremben tizenöt szék várja őket. Trink Károly könyvtáros a gazda büszkeségével mondja, hogy időnként pótiszékek is kellenek. Naponta negyven-ötven érdeklődő tartózkodik itt. Egyrészt a hetilapokat és folyóiratokat olvassa. Rajtuk kívül kikkel találkozhatunk?

Modern és barátságos a szabadpolcos kölcsönző

Többen buzgón jegyzetelnek. Ott-honosan mozognak már, maguk emelik le a kézikönyvtár polcairól a könyveket: a *pártoktatási konferenciákra, szemináriumokra készülnek*. A kerületi OTP egyik tisztviselője jegyzetelés közben sűrűn lapozgatja a *filozófiai lexikont*. Mellette Nagy István: levezetői tagozaton végzi a technikumot. Előtte József Attila kötet, kölcsönözhető példány már nem volt a raktárban. Trink Károly már a beiratkozásokor felvilágosította, hogy *a fontosabb iskolai olvasmányok egy példánya mindig kapható a kézikönyvtárban*. Egyébként naplójában húsz továbbtanuló olvasót tart nyilván. Igyekszik számukra minél több segítséget nyújtani.

A sarokasztalnál kékszalagos fiatalok tanácskoznak egész halom könyv fölött: a *Könyves Kálmán Gimnázium érettségizői*. Anyagot gyűjtenek az irodalmi tételekhez. Irodalomtörténeti tanulmányköteteket, monográfiákat forgatnak, készülnek életük első próbájára.

Jönnek az először betoppanók is. *Várandós asszony a férjével*. A dolgozó nők védelméről szóló rendelkezéseket keresik, s a könyvtáros kérdés nélkül is sejti, melyik passzusnál lapozza fel számukra a Munka Törvénykönyvé-t. Az Esti Hírlap friss példánya lóg ki egy középkorú férfi zsebéből: „Ezt a Laoszt

szeretném megnézni a térképen, meg ez az indonéz dolog is érdekelne.” Megkapja a Világatlaszt és a Nemzetközi Almanach kötetet. Két olvasó a helyesírási szótárt kéri. „Szabad valamit segíteni?” — kérdi a könyvtáros. „Köszönjük, eligazodunk majd benne.” Rövid lapozgatás, a fiatalabbik arca felderül: „Nyertem!” — mondja s határozottan böki ujját a lapra. Már sietnek is el, helyesírási vitájukról többet nem is tudunk meg. A lehangoltabb vitapartner azonban még visszajön, s kételkedve megnézi a könyv kiadási évszámát.

A Ságvári Endre Művelődési Otthon fotoszakköri tagjai *dunántúli körutazásra készülnek*. A programot szeretnék művészeti, történeti, földrajzi nevezetességekkel megtúzdolni. *Összegyűlik a segédanyag: a térkép, az Útikönyv, várostörténeti könyvek, művészettörténeti kiadványok*. A következő látogatók koruknál fogva sem lehetnek a felnőtt könyvtár tagjai: úttörők, a gyermekkönyvtárból jöttek, hogy segítséget kapjanak *nyomolvasó munkájukhoz*. A felszabadulás újpesti emlékeit, újpesti mártírok történeteit keresik. *Bán Tiborról, Rezi Károlyról* sikerül is „összehalászni” számukra valamit, az újpesti partizánakciókról pedig *Nemes Dezső: Hazánk felszabadulása* című könyvéből kezdik kiírni

Jobbnál jobb könyvek között válogathatnak az újpestiek

Majdnem telt ház az olvasóteremben
(Foto Jánosi Ferenc)

JUL 23

4

az adatokat. Megelégedetten távoznál a könyvtáros viszont elégedetlenül dörmög, mert erről jut eszébe, hogy helyi vonatkozása miatt *Földes Mihály: Az újpesti partizánok* című könyvéből is jó lett volna egy példányt a kézikönyvtárba tenni. Egy szövnő hosszú böngészés után csalódottan teszi vissza a lexikont: s elkeseredetten mondja, hogy a „világ hét csodáját” nem találja benne. A könyvtáros már mutatja is a Művészettörténeti ABC-ben. A gyors

„anyagfeltárás” magyarázata: a könyvtáros tegnap hosszú időt töltött ugyanezzel a problémával. A közeli textilgyár rejtvényversenyének kérdése ez ugyanis. Igen, a szenvedélyes rejtvényfejtők is ostrom alatt tartják a kézikönyvtárat.

Záróra. Az olvasóterem kiürül. A filozófiai konferenciára készülő olvasó engedélyt kér, hogy még pár percig maradhasson: néhány oldal jegyzetelnivalója van, s holnap lesz a konferencia...

Az újpesti Szabó Ervin Könyvtár helybenolvasási lehetősége, kézikönyvtárának állománya jobb tehát az átlagosnál. Sok könyvtárban viszont helyiségproblémák, állománygyarapítási gondok vannak. Az eddiginél mindenütt többet kell törődni az olvasótermek bővítésével, többet kell gondolni a helyben olvasókra. A könyvtárakat fenntartó tanácsiszervek sokat tehetnek ennek érdekében.

Gönczi Imre